

Zaak C-519/19

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

9 juli 2019

Verwijzende rechter:

Sąd Okręgowy w Warszawie (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

13 juni 2019

Verzoekende partij:

Passenger Rights spółka akcyjna, gevestigd te Warschau

Verwerende partij:

Ryanair DAC, gevestigd te Dublin (Ierland)

[Or. 1] [OMISSIS]

BESLISSING

13 juni 2019

De Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (rechter in tweede aanleg, bevoegd in handelszaken, Warschau, Polen; hierna: „Sąd Okręgowy”) [OMISSIS]

[OMISSIS]

heeft

na behandeling [OMISSIS]

[OMISSIS]

van de vordering van Passenger Rights spółka akcyjna, gevestigd te Warschau (voorheen: Passenger Rights sp. z o.o. gevestigd te Warschau)

tegen Ryanair DAC, gevestigd te Dublin (Ierland)

inzake een betaling

naar aanleiding van de klacht van verwerende partij

tegen de beslissing van de Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (rechter in eerste aanleg Warschau, Polen)

van 15 februari 2019 [OMISSIS]

beslist:

Krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie wordt het Hof van Justitie van de Europese Unie verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

Moeten artikel 2, onder b), artikel 3, leden 1 en 2, en artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten en van artikel 25 van verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken – voor zover deze bepalingen betrekking hebben op de toetsing van de geldigheid van een forumkeuzebeding – aldus worden uitgelegd dat ook de uiteindelijke cessionaris van een schuldvordering die deze heeft overgenomen van een consument en die zelf geen consument is, zich kan beroepen op het feit dat niet afzonderlijk over de contractuele bedingen is onderhandeld, alsmede op het oneerlijke karakter van de bedingen van de overeenkomst tot aanwijzing van het bevoegde gerecht?

[Or. 2]

Motivering

1. FEITEN EN VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Verzoekster, Passenger Rights spółka akcyjna, gevestigd te Warschau, heeft een vordering ingediend tot veroordeling van verweerster Ryanair DAC, gevestigd te Dublin (Ierland), tot betaling van een bedrag van 250 EUR als compensatie voor de annulering van een vlucht van Milaan naar Warschau.

Verweerster heeft hiertegen aangevoerd dat de Poolse rechters hiervoor niet internationaal bevoegd zijn en heeft om afwijzing van de vordering verzocht. Zij heeft erop gewezen dat de vervoersovereenkomst is gesloten op basis van de Algemene Vervoersvoorwaarden van Ryanair, welke voorafgaand aan de online aankoop van het vliegticket door de passagier zijn aanvaard. Zij heeft erop gewezen dat punt 2.4 van de Algemene Vervoersvoorwaarden bepaalt dat, tenzij anders bepaald door het Verdrag of andere toepasselijke wetgeving, de gesloten vervoersovereenkomst wordt beheerst door en geïnterpreteerd in

overeenstemming met het recht van de Republiek Ierland en dat geschillen die voortvloeien uit of verband houden met de vervoersovereenkomst bij uitsluiting worden behandeld door de Ierse rechters. Verweerster heeft aangevoerd dat verzoekster als cessionaris van de vordering van de passagier eveneens gebonden is door de overeengekomen bevoegdheid van de Ierse rechters.

Bij beslissing van 15 februari 2019 heeft de rechter in eerste aanleg de eis om de vordering niet-ontvankelijk te verklaren afgewezen, wat in talloze soortgelijke zaken overigens ook door andere Poolse rechters is gedaan. Hij heeft vastgesteld dat, hoewel tussen de cedent van de in geding zijnde vordering en verweerster een forumkeuzebeding bestond volgens hetwelk de vervoersovereenkomst werd beheerst door het Ierse recht en geschillen die voortvloeien uit de overeenkomst moesten worden afgedaan door de Ierse rechter, dit beding niet bindend was voor de cedent van de vordering (de passagier). In dit verband heeft hij verwezen naar de bepaling van artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten (hierna: „richtlijn 93/13”), volgens welke een beding in een overeenkomst waarover niet afzonderlijk is onderhandeld als oneerlijk wordt beschouwd indien het, in strijd met de goede trouw, het evenwicht tussen de uit de overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk verstoort.

Verweerster heeft daartegen een klacht ingediend waarin zij stelt dat de specifieke Unierechtelijke regeling inzake consumentenbescherming alleen van toepassing is op particuliere eindgebruikers [Or. 3] die geen economische of professionele activiteit uitoefenen. Verweerster heeft erop gewezen dat verzoekster geen consument is en dat zij zich derhalve niet kan beroepen op een voor consumentenovereenkomsten geboden rechtsbescherming. Verweerster heeft onder meer aangevoerd dat sprake is van schending van artikel 1099, § 1, van de Kodeks postępowania cywilnego (wetboek van burgerlijke rechtsvordering; hierna: „k.p.c.”) en artikel 17, lid 3, in samenhang met artikel 19 van verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad („verordening Brussel I bis”), omdat deze niet zijn toegepast en er bijgevolg van is uitgegaan dat de algemene vervoersvoorwaarden niet bindend waren voor de consument en dus evenmin voor verzoekster. Verweerster heeft tevens gesteld dat sprake is van schending van artikel 385¹ van het Pools burgerlijk wetboek (Kodeks cywilny; hierna: „k.c.”) in samenhang met artikel 385³, punt 23, en artikel 509 k.c., omdat deze bepalingen in deze zaak zijn toegepast en er met name is aangenomen dat de door verweerster gehanteerde algemene vervoersvoorwaarden, welke de bevoegdheid van de Poolse rechters uitsluiten, niet bindend waren voor de consument (de rechtsvoorganger van verzoekster) en dus evenmin voor verzoekster in haar hoedanigheid van cessionaris.

1. UNIERECHT

Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

Artikel 25

1. Indien de partijen, ongeacht hun woonplaats, een gerecht of de gerechten van een lidstaat hebben aangewezen voor de kennisneming van geschillen die naar aanleiding van een bepaalde rechtsbetrekking zijn ontstaan of zullen ontstaan, is dit gerecht of zijn de gerechten van die lidstaat bevoegd, tenzij de overeenkomst krachtens het recht van die lidstaat nietig is wat haar materiële geldigheid betreft. Deze bevoegdheid is exclusief, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen. De overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegd gerecht wordt gesloten:

- a) hetzij bij een schriftelijke overeenkomst of bij een schriftelijk bevestigde mondelinge overeenkomst;
- b) hetzij in een vorm die wordt toegelaten door de handelwijzen die tussen de partijen gebruikelijk zijn geworden;
- c) hetzij, in de internationale handel, in een vorm die overeenstemt met een gewoonte waarvan de partijen op de hoogte zijn of hadden behoren te zijn en die in de internationale handel algemeen bekend is en door partijen bij dergelijke overeenkomsten in de betrokken handelsbranche doorgaans in acht wordt genomen.

2. Als „schriftelijk” wordt tevens elke elektronische mededeling aangemerkt, waardoor de overeenkomst duurzaam geregistreerd wordt.

[Or. 4] 3. Het gerecht of de gerechten van een lidstaat waaraan in de akte tot oprichting van een trust bevoegdheid is toegekend, is of zijn bij uitsluiting bevoegd kennis te nemen van een vordering tegen een oprichter, een trustee of een begunstigde van een trust, als het gaat om de betrekkingen tussen die personen of om hun rechten of verplichtingen in het kader van de trust.

4. Overeenkomsten tot aanwijzing van een bevoegd gerecht en soortgelijke bedingen in akten tot oprichting van een trust hebben geen rechtsgevolg indien zij strijdig zijn met de artikelen 15, 19 of 23, of indien de gerechten op welke bevoegdheid inbreuk wordt gemaakt, krachtens artikel 24 bij uitsluiting bevoegd zijn.

5. Een beding tot aanwijzing van een bevoegd gerecht dat deel uitmaakt van een overeenkomst, wordt aangemerkt als een beding dat los staat van de overige bepalingen van de overeenkomst.

De geldigheid van het beding tot aanwijzing van een bevoegd gerecht kan niet worden bestreden op grond van het enkele feit dat de overeenkomst niet geldig is.

Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten

Artikel 2

In deze richtlijn wordt verstaan onder:

- a) oneerlijke bedingen: de bedingen van een overeenkomst zoals die in artikel 3 zijn omschreven;
- b) consument: iedere natuurlijke persoon die bij onder deze richtlijn vallende overeenkomsten handelt voor doeleinden die buiten zijn bedrijfs- of beroepsactiviteit vallen;

[...]

Artikel 3, leden 1 en 2

1. Een beding in een overeenkomst waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, wordt als oneerlijk beschouwd indien het, in strijd met de goede trouw, het evenwicht tussen de uit de overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk verstoort. Binnen de werkingssfeer van de Verdragen en onverminderd de bijzondere bepalingen, daarin gesteld, is elke discriminatie op grond van nationaliteit verboden.

[Or. 5] Het Europees Parlement en de Raad kunnen, volgens de gewone wetgevingsprocedure, regelingen treffen met het oog op het verbod van bedoelde discriminaties.¹

2. Een beding wordt steeds geacht niet het voorwerp van afzonderlijke onderhandeling te zijn geweest wanneer het, met name in het kader van een toetredingsovereenkomst, van tevoren is opgesteld en de consument diens gevolg geen invloed op de inhoud ervan heeft kunnen hebben.

Het feit dat sommige onderdelen van een beding of een afzonderlijk beding het voorwerp zijn geweest van een afzonderlijke onderhandeling sluit de toepassing van dit artikel op de rest van een overeenkomst niet uit, indien de globale beoordeling leidt tot de conclusie dat het niettemin gaat om een toetredingsovereenkomst.

Wanneer de verkoper stelt dat een standaardbeding het voorwerp is geweest van afzonderlijke onderhandeling, dient hij dit te bewijzen.

Artikel 6, lid 1

¹ NvdV: hier wordt in feite artikel 18 VWEU aangehaald.

1. De lidstaten bepalen dat oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen een verkoper en een consument onder de in het nationale recht geldende voorwaarden de consument niet binden en dat de overeenkomst voor de partijen bindend blijft indien de overeenkomst zonder de oneerlijke bedingen kan voortbestaan.

2. NATIONAAL RECHT

- Kodeks cywilny (burgerlijk wetboek) van 10 mei 2018 (Dz. U. 2018, volgnr. 1025; hierna: „k.c.”);

- Kodeks postępowania cywilnego (wetboek van burgerlijke rechtsvordering) van 14 juni 2018 (Dz. U. 2018, volgnr. 1360; hierna: „k.p.c.”)

Artikel 1099, § 1, k.p.c.

Indien in een zaak geen grondslagen bestaan voor de bevoegdheid van de nationale rechter, geen procedure mogelijk is voor het gerecht of een andere autoriteit van de andere staat en er geen dergelijke procedure valt te verwachten, valt de zaak binnen de bevoegdheid van de nationale rechter indien zij een voldoende nauwe band met de Poolse rechtsorde vertoont.

Artikel 385¹, artikel 385³, punt 23, en artikel 509 k.c.

[Or. 6] Artikel 385¹, § 1. Bedingen in een consumentenovereenkomst waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, binden de consument niet indien deze bedingen zijn rechten en verplichtingen vaststellen op een wijze die in strijd is met de goede zeden en een grove schending van zijn belangen vormt (oneerlijke contractuele bedingen). Dit geldt niet voor de bepalingen over de voornaamste prestaties van partijen, waaronder de prijs of de vergoeding, indien deze eenduidig zijn geformuleerd.

§ 2. Indien een beding volgens lid 1 niet bindend is voor de consument, blijven de partijen gebonden door de overige bedingen van de overeenkomst.

§ 3. Over bedingen is niet afzonderlijk onderhandeld indien de consument daarop geen werkelijke invloed heeft gehad. Dit geldt met name voor contractuele bedingen die zijn overgenomen uit een door de wederpartij aan de consument voorgestelde modelovereenkomst.

§ 4. De bewijslast voor het feit dat afzonderlijk over een beding is onderhandeld, berust bij de partij die zich daarop beroept.

Artikel 385³, punt 23. In geval van twijfel wordt onder oneerlijke contractuele bedingen verstaan bedingen die met name: de bevoegdheid van de Poolse gerechten uitsluiten, die voorzien in geschillenbeslechting door een Poolse of buitenlandse arbitrage-instantie dan wel door een andere autoriteit of die bepalen

dat de zaak moet worden behandeld door een gerecht dat volgens de wet niet relatief bevoegd is.

Artikel 509, § 1. Een schuldeiser kan een schuldvordering zonder de instemming van de schuldenaar aan een derde overdragen (cessie), tenzij de wet, een contractueel voorbehoud of de aard van de verbintenis zich daartegen verzet.

§ 2. Tezamen met de schuldvordering worden alle daarmee verbonden rechten overgedragen, inzonderheid vorderingen uit hoofde van de verdragingsrente.

TWIJFELS VAN DE NATIONALE RECHTER

1. In het kader van het ruimere verband van verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, is de algemene regel die voortvloeit uit artikel 4 van deze verordening dat de rechterlijke bevoegdheid berust bij de rechter van de lidstaat waar de verweerder woonplaats heeft of statutair gevestigd is. Slechts in afwijking van deze regel bevat deze bepaling een opsomming van de gevallen waarin de verweerder kan of moet worden opgeroepen voor de gerechten van een andere lidstaat. Bevoegdheidsregels die van het **[Or. 7]** algemene beginsel afwijken, moeten eng worden uitgelegd, wat betekent dat zij niet kunnen worden uitgebreid tot buiten de uitdrukkelijk in die verordening vermelde gevallen (zie arresten van 25 januari 2018, Schrems, C-498/16, EU:C:2018:37, en 20 januari 2005, Gruber C-464/01, EU:C: 2005:32, punt 32).
2. Het Hof heeft in zijn arrest van 9 juli 2009, Rehder (C-204/08, EU:C:2009:439), voor recht verklaard dat artikel 5, punt 1, onder b), tweede streepje, van verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken aldus moet worden uitgelegd dat in het geval van luchtvervoer van personen van een lidstaat naar een andere lidstaat op grond van een overeenkomst die is gesloten met één enkele luchtvaartmaatschappij, welke de vlucht uitvoert, het gerecht dat bevoegd is om kennis te nemen van een vordering tot compensatie gebaseerd op die vervoerovereenkomst en verordening (EG) nr. 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten en tot intrekking van verordening (EEG) nr. 295/91, naar keuze van de eiser het gerecht is in het rechtsgebied waarvan zich de plaats van vertrek of de plaats van aankomst van het vliegtuig bevindt, zoals deze plaatsen in die overeenkomst zijn overeengekomen. In het onderhavige geval was Polen de plaats van vertrek.
3. In het kader van deze zaak waren de passagier-cedent en de verweerster evenwel gebonden door een forumkeuzebeding volgens hetwelk de vervoersovereenkomst wordt beheerst door het Ierse recht en geschillen uit hoofde van de overeenkomst

moeten worden afgedaan door de Ierse rechter. De rechter in eerste aanleg heeft geoordeeld dat dit beding niet bindend was voor de cedent (passagier). In het licht van artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG wordt een beding in een overeenkomst waarover niet afzonderlijk is onderhandeld namelijk als oneerlijk beschouwd indien het, in strijd met de goede trouw, het evenwicht tussen de uit de overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk verstoort. De rechter in eerste aanleg heeft geoordeeld dat met de consument niet over de algemene vervoersvoorwaarden en de specifieke regeling is onderhandeld en dat deze voor verzoekster-cessionaris derhalve niet bindend zijn. De rechter in eerste aanleg heeft tevens verwezen naar de identieke bepalingen in het nationale recht, namelijk naar artikel 385¹ k.c., gelezen in samenhang met artikel 385³, lid 23, k.c., welke een specifieke materieelrechtelijke consumentenbescherming bieden.

[Or. 8]

4. Artikel 25, lid 1, van verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken bepaalt dat indien de partijen, ongeacht hun woonplaats, een gerecht of de gerechten van een lidstaat hebben aangewezen voor de kennisneming van geschillen die naar aanleiding van een bepaalde rechtsbetrekking zijn ontstaan of zullen ontstaan, dit gerecht of de gerechten van die lidstaat bevoegd zijn, tenzij de overeenkomst krachtens het recht van die lidstaat nietig is wat haar materiële geldigheid betreft. Deze bevoegdheid is exclusief, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen.
5. Er zij op gewezen dat de schuldvordering van de consument uit hoofde van de cessieovereenkomst is overgedragen aan een entiteit die een rechtspersoon is. In het licht van de nationale wetgeving en de huidige rechtspraak van de Sąd Najwyższy (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Polen: hierna: „SN”) mag een schuldvordering zelfs worden overgedragen wanneer het oneerlijke karakter daarvan is vastgesteld en heeft een consument die de invordering ervan toevertrouwt aan een professionele entiteit een grotere kans dat de vordering wordt afgedwongen dan wanneer hij zelfstandig zou optreden jegens de verkoper van wiens ongeoorloofde praktijken hij eerder het slachtoffer is geworden. Het oneerlijke karakter van bedingen in een overeenkomst kan uitsluitend leiden tot een schuldvordering ten voordele van een consument, maar de schuldvordering kan ook worden ingelost door betaling aan andere entiteiten, bijvoorbeeld wanneer de vordering met het oog op een inning, dat wil zeggen de invordering van de overgedragen schuldvordering door de cessionaris in eigen naam, maar voor rekening van de consument-cedent, fiduciair is gecedeerd. De belangen van de consument worden daardoor niet geschaad. Het oneerlijke karakter van een contractueel beding kan worden vastgesteld in de loop van een procedure inzake een betaling die jegens een schuldenaar wordt ingeleid door de marktdeelnemer die een schuldvordering [OMISSIS] heeft verworven. De SN heeft deze kwestie evenwel niet onderzocht in het licht van de uitlegging van het Unierecht.

6. Bij de Sąd Okręgowy zijn twijfels gerezen over de vraag of – in het licht van artikel 3, lid 1, en artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG – ook de cessionaris van een schuldvordering van een consument als consument kan worden aangemerkt, aangezien een dergelijke beoordeling impliceert dat dan de geldigheid van het forumkeuzebeding kan worden onderzocht [Or. 9]. Het staat buiten kijf dat verzoekster – de cessionaris – een marktdeelnemer is en dat zij de schuldvordering van de passagier (consument) heeft verworven in het kader van haar bedrijfsactiviteiten. Dit doet derhalve de vraag rijzen of zij zich kan beroepen op het recht dat de facto aan de consument in het kader van het forumkeuzebeding toekomt en of de nationale rechter bevoegd is na te gaan of dit beding de consument de nodige bescherming biedt in het licht van artikel 3, lid 1, en artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG.
7. In het licht van de handelingen van de Unie is een consument een natuurlijke persoon die handelt voor doeleinden die niet binnen zijn commerciële, economische of vrije beroepsactiviteit vallen. De term „consument” wordt gedefinieerd als het tegenovergestelde van de term „marktdeelnemer” (arresten van 3 juli 1997, Benincasa, C-269/95, EU:C:1997: 337, punt 16, en 20 januari 2005, Gruber, C-464/01, EU:C:2005:32, punt 36). In het licht van richtlijn 93/13/EEG wordt onder „consument” verstaan iedere natuurlijke persoon die bij onder deze richtlijn vallende overeenkomsten handelt voor doeleinden die buiten zijn bedrijfs- of beroepsactiviteit vallen. In het arrest van 19 januari 1993, Shearson Lehman Hutton (C-89/91, EU:C:1993:15), heeft het Hof verklaard dat dat de bijzondere regeling van het Unierecht is ingegeven door het streven, de consument als de economisch zwakkere en juridisch minder ervaren contractspartij te beschermen, en dat deze partij derhalve de moed tot het instellen van een rechtsvordering niet mag worden ontnomen door hem te verplichten, zijn vordering aanhangig te maken voor de gerechten van de staat op het grondgebied waarvan zijn wederpartij woonplaats heeft. In dezelfde zaak heeft het Hof ook opgemerkt dat deze bepalingen slechts betrekking hebben op de niet bedrijfs- of beroepsmatig handelende particuliere eindverbruiker.
8. Volgens de rechtspraak van het Hof moet het begrip „consument” restrictief worden uitgelegd en moet daarbij aansluiting worden gezocht bij de positie van deze persoon in een bepaalde overeenkomst, rekening houdend met de aard en het doel van deze overeenkomst, maar niet bij de subjectieve situatie van deze persoon, daar eenzelfde persoon voor sommige verrichtingen als consument en voor andere als economisch subject kan worden beschouwd (zie in die zin arresten van 3 juli 1997, Benincasa, C-269/95, EU:C:1997:337, punt 16, en 20 januari 2005, Gruber, C-464/01, EU: C: 2005:32, punt 36).

[Or. 10]

9. De twijfel van de nationale rechter gaat over de vraag of de marktdeelnemer als gevolg van de cessie van de schuldvordering van de consument gesubrogeerd is in de rechten van de consument en zich kan beroepen op de gunstige Unierechtelijke regeling met betrekking tot de consumentenbescherming die onder meer

voortvloeit uit het bepaalde in artikel 3, lid 1, en artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13. Zoals het Hof in een andere context heeft aangegeven, kan de overdracht van schuldvorderingen als zodanig geen invloed hebben op de bepaling van het bevoegde gerecht (arresten van 18 juli 2013, ÖFAB, C-147/12, EU:C:2013:490, en 21 mei 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335). Daarnaast heeft het Hof erop gewezen dat een cessie die het voorwerp van een hoofdgeding vormt geen aanleiding kan geven tot het ontstaan van een nieuwe grondslag voor de bijzondere bevoegdheid van een consument-cessionaris. Het Hof heeft vastgesteld dat indien de schuldvordering behoort tot de verbintenissen uit onrechtmatige daad die nauw verbonden zijn met de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan, de overdracht van schuldvorderingen door de oorspronkelijke schuldeiser geen invloed kan hebben op de bepaling van het bevoegde gerecht. Naar het oordeel van het Hof is derhalve de aard van de schuldvordering van belang, dat wil zeggen de categorie van verbintenissen, welke van invloed is op de vaststelling van het bevoegde gerecht. De cessie van de schuldvordering verandert niets aan de aard van de oorspronkelijke verbintenis, wat inhoudt dat het bevoegde gerecht ongewijzigd blijft.

10. In zijn arrest van 7 februari 2013, Refcomp (C-543/10, EU:C:2013:62), heeft het Hof geoordeeld dat het forumkeuzebeding in een overeenkomst in beginsel enkel rechtsgevolgen kan hebben in de betrekkingen tussen de partijen die met het sluiten van de overeenkomst hebben ingestemd. Om het beding aan een derde te kunnen tegenwerpen, moet deze derde in beginsel zijn instemming hebben verleend.
11. Zoals volgt uit het arrest van 25 januari 2018, Schrems, C-498/16, lijkt het Hof elders evenwel te hebben geoordeeld dat, aangezien de bijzondere regeling van de artikelen 15 en volgende van verordening nr. 44/2001 is ingegeven door het streven om de consument als de economisch zwakkere en juridisch minder ervaren contractspartij te beschermen, de consument slechts beschermd is voor zover hij persoonlijk eiser of verweerder in een rechtsgeding is. Bijgevolg is het forum consumentis niet van toepassing op de eiser die niet zelf partij is bij de betrokken consumentenovereenkomst (zie in die zin arrest van 19 januari 1993, Shearson Lehman Hutton, C-89/91, EU:C:1993:15, punten 18, 23 en 24). Deze overwegingen dienen dus eveneens te gelden voor een consument die de cessionaris van de vorderingen van andere consumenten is.

[Or. 11] Volgens het Hof zijn de bevoegdheidsregels die voor door consumenten gesloten overeenkomsten zijn neergelegd in artikel 16, lid 1, van voormelde verordening nr. 44/2001 volgens de bewoordingen van dit artikel immers enkel van toepassing op de vordering van de consument tegen de wederpartij bij de overeenkomst, hetgeen noodzakelijkerwijs impliceert dat de consument met de verwerende beroepsbeoefenaar een overeenkomst heeft gesloten (arrest van 28 januari 2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, punt 32). De voorwaarde dat er tussen de consument en de verweerder een overeenkomst bestaat, maakt het mogelijk de rechterlijke bevoegdheid te voorspellen, wat volgens overweging 11 van verordening nr. 44/2001 één van de doelstellingen van deze verordening is.

12. In het licht van deze uitspraken rijst dan ook de vraag of het „oorspronkelijke” karakter van de verbintenis relevant is voor de vaststelling van het bevoegde gerecht en van de geldigheid van het forumkeuzebeding, dan wel of de marktdeelnemer-cessionaris dit als oneerlijk kan aanmerken op grond van de strekking van de consumentenbescherming.
13. Indien het begrip „consument” restrictief moet worden opgevat, kan de marktdeelnemer-cessionaris niet profiteren van de bescherming die aan de consument-cedent wordt geboden en kan hij zich niet beroepen op de nietigheid van het forumkeuzebeding.
14. Er kan evenwel worden overwogen dat alleen de oorspronkelijke schuldvordering, die de bron van de verbintenis is waaruit deze vordering voortvloeit en die de aard daarvan bepaalt, relevant is en dat de cessie zelf niets aan de aard van deze verbintenis verandert. In dat geval zou de marktdeelnemer zich wel kunnen beroepen op de bescherming die door artikel 3, lid 1, en artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13 aan consumenten wordt geboden, en dus tevens op alle rechten en verplichtingen en derhalve op heel de status van consument, inclusief alle daarmee verband houdende gevolgen. Daarbij gaat het er niet alleen om dat het forumkeuzebeding wordt overgedragen op de cessionaris, maar gaat het tevens om het stelsel van de specifieke consumentbescherming dat berust op het feit dat de betrokken partij de zwakkere partij is.
15. Gelet op de vrij restrictief opgevatte definitie van de term „consument”, lijkt een dergelijke uitbreiding van de omvang van de consumentenbescherming niet gerechtvaardigd. Bovendien legt de richtlijn de lidstaten een dusdanig model voor hun nationale rechtsstelsel op dat oneerlijke bedingen in overeenkomsten die door verkopers of leveranciers zijn gesloten met consumenten niet bindend zijn voor de consument, daar deze de economisch zwakkere partij is. Dat is het doel van het Unierechtelijke stelsel van consumentenbescherming. Het is bedoeld om de consument als de economisch zwakkere en juridisch [Or. 12] minder ervaren contractspartij te beschermen. Deze partij mag de moed tot het instellen van een rechtsvordering niet worden ontnomen door hem te verplichten zijn vordering aanhangig te maken voor de gerechten van de staat op het grondgebied waarvan zijn wederpartij woonplaats heeft (arrest van 19 januari 1993, Shearson Lehmann Hutton, C-89/91, EU:C:1993:15). In het licht van deze omstandigheden is het antwoord van het Hof noodzakelijk om het voor de nationale rechter aanhangige geding te kunnen beslechten.